

URINPRØVE sjekkliste

Eldre har ofte bakterier i urinen uten å ha urinveisinfeksjon. Urinprøve bør bare tas ved mistanke om infeksjon. Fyll alltid ut skjemaet ved prøvetaking.

Navn..... F.nr..... Avd.....

Bakgrunn for prøvetaking

Urinveisrelaterte symptomer	Andre symptomer
☐ Svie/smerter ved vannlating	☐ Redusert allmenntilstand
☐ Hyppig vannlating	☐ Feber/frostrier
☐ Økt vannlatingstrang	☐ Nyoppstått/forverring av uro eller forvirring
☐ Nyoppstått eller økt inkontinens	☐ Nyoppstått/forverring av falltendens
☐ Smerte/ømhøhet nederst i rygg/flanke	☐ Annen årsak til prøvetaking:
☐ Smerte over symfyisen	
☐ Synlig blod i urinen	
☐ Synlig puss fra urinrøret	

Om prøvetakingen

Tidspunkt for prøvetaking	Hvordan er prøven tatt
Dato: _____ Kl.: _____	☐ Midtstrømsprøve
☐ > 4 timer etter forrige vannlating	☐ Engangskateter
☐ Urin oppbevart < 2 timer før strimmelundersøkelse	☐ Permanent kateter
☐ Urin romtemperert ved strimmelundersøkelse	☐ Annen prøvetakingsmetode:

Resultat av prøven

Urinstrimmelundersøkelse	Dyrkningsprøve
Leukocytter: _____	☐ Urin til dyrkning tatt
Nitritt: _____	☐ Urin til dyrkning sendt
Erytrocytter: _____	
Protein: _____	

Signatur prøvetaker .....

Det er vanlig at eldre mennesker har bakterier i urinen

Opp mot halvparten av eldre har bakterier i urinen uten at de er syke. Dette kalles asymptomatisk bakteriuri og skal ikke behandles med antibiotika. Hverken urinstrimmelundersøkelse eller dyrkningsprøve kan brukes for å skille urinveisinfeksjon fra asymptomatisk bakteriuri.

Nyoppståtte plager kan ha andre årsaker enn urinveisinfeksjon

Det er en vanlig oppfatning at tretthet, uro og forvirring hos eldre med skrøpeligheit har sammenheng med urinveisinfeksjon. Men som oftest har slike uspesifikke plager helt andre årsaker, for eksempel bivirkning av legemidler, dehydrering, smerter eller forandringer i omgivelsene. Det er viktig at annen årsak til uspesifikke plager ikke blir oversett ved at plagene blir feiltolket som urinveisinfeksjon.

Antibiotika skal ikke brukes unødvendig

All bruk av antibiotika øker risikoen for antibiotikaresistens. Antibiotika påvirker også pasientens nyttige normalflora, og kan gi bivirkninger som for eksempel diaré. Pasienten må derfor slippe å få antibiotika når dette ikke er nødvendig.

Antibiotika ved urinveisinfeksjon

Dersom det oppstår nye plager som svie ved vannlating, hyppig vannlating eller urinlekkasje med eller uten feber, kan årsaken være urinveisinfeksjon. Antibiotika kan da være til hjelp. Urinprøve skal bare tas når det er mistanke om urinveisinfeksjon.

Hvis det skal gis antibiotika: Følg Nasjonal faglig retningslinje for bruk av antibiotika i primærhelsetjenesten: antibiotika.no

Prosedyre for urinprøvetaking

Prosedyre for urinprøvetaking finner du hos Noklus eller i prosedyrer fra laboratorium din enhet samarbeider med. eHåndbok for Oslo Universitetssykehus (OUS) har også en grundig prosedyrebeskrivelse.

NOKLUS, Min side:
www.noklus.no/minside

eHåndbok OUS:
<https://ehandboken.ous-hf.no/document/14090>

